

გაზეთის ფასი:

გაზეთის, გაზეთის და

გრაფიკის წლის — 6 მან. ქაშ. 5 მან. ქაშ.

ნიჭირის წლის 3 " 2 "

სამ თვეს — 1 " 75 1 " 50

გრაფიკის წლის — " 60 " 50

ხალის წლის — " 12 " 10

</

ნება, ის ვ უკან დაუბრუნოს ამ საზოგადოებიდამ მიღებული ფულები. ამ წლის იანვრიდამ დაწყებული 89 სტუდენტს მიუღია შემწეობა ამ საზოგადოებისაგან, სულ 3,880 მანეთი.

Հայոցուն ցղթեհնօնքի դա Սռովոլոցի տո-
տվես պայման Եղոլովակ Յորսությոցի քորո-
սիհնջեթա դա Ֆագան յև քորո թշեղործողի
գուգ Տոնես աճլոյք. Յորսություն յշիմեթո (Վը-
բարոնարեթո) կո հայոցմո մալուն Կորոն
արուն. ամուս գամու ամբամազ մռայլուն դա Տեղա-
ցղթեհնօնքիս յհռանցեթո Տէղուն օմուս տառափե,
Ռութ իցեն Տարխուտ Տաղեգործահու Մյուլու-
թո ցամահուտուու դա ոյ իցեն Տարխուտ Յոր-
սություն յշիմեթո ցամոցիհնջուու, Ռութելուն ու
միւզուա, ամ Տռովունու Տալխես Ֆուն Կորուտո
մասն Մյամւնացղթեհնու.

ვიტეგორისკის (ოლონეცის გუბერნიის) უქაშის ერობას გადაუშევეტია, რომ, რადგა-
ნაც ჩეენი შეოლის მოსწავლები ხშირათ
არ მოღიან სასწავლებლებში და მშობლები
თავით შვილებს ყურს არ უგდებენ, ამის
გამო მმართებლობას ესთხოვთოთ, რომ ჩეენს
უქაშდში ვალდებულებით სწავლის შემო-
ლების უფლება მოვალეობის ასე, რომ ყოვე-
ლი დედ-მამა ვალდებულათ გაქადოთ, რომ
თავის შეილები უთუთ გამოგზავნოს სა-
სწავლებელშით, რომ წერა-კითხვა მაინც ის-
წავლონო.

რასაკეირეელია, ჩვენ სრულიად თანაუ-
გრძნობთ სასოფლო შეკლებში გაღვენდუ-
ლებითი სწავლის შემოღებასა, მაგრამ არ
შეგვიძლია ისიც არა ესთქვათ, რომ თვითონ
შეკლა უნდა იყოს ისეთნაირათ გამართუ-
ლი, რომ ყმაშეიღები ყურადღებით კი
არა, თავის ნებითა და ხალისით მიღიოდნენ
იქ სასწავლებლათ. თორებ, თუ შეკლა ცუ-
დია, თუ მასწავლებელი ვერ წახალისებს
ყმაშეიღებს სწავლაში, კიდეც რომ იარონ,
სწავლით მაინც ვერას ისწავლაან...

* * *

მთელს რუსეთში, ზოანია, ანც ერთი გუ-
ბერნიის ერობა ან აქცეული ისეთს ყურადღი-
ბას ხალხის განათლების საქმესა, როგორც
ეკატერინოსლავის გუბერნიის ერობა. ამ
ერობას რამდენიმე ათი სასოფლო შეკლა
აქვს თავის ხარჯით გამართული და ფულს,
შეძლებითა დავერათ, ამ საქმისათვის არ
ზოგადს. სხვათა შორის შეკლს იმას ეკატერი-
ნოსლავის და ტაგანროგის გიმნაზიის პარა-
ლელნი კლასების გასასწრელათ და სხვა ხარ-
ჯისათვის 3,500 მანერი გადაუდევა, ქალე-
ბის გიმაზიისათვის 1000 მან., ფელიშერის
შეკლის გასასწრელად 3,500 მან.

የፋይ ተጠሪ ስልጣን ጥና

საყვიანო ეთი

შეითხველმა ოცის, რომ, მშართებლობის
წინადადებით, ნაციონალურმა კრებამ ამო-
არჩია კამისია 30 კაცისაგან, რომელმაც,
მინისტრების პასუხას-გვების გარდა, სხვა კონ-
სტრუქციურ რეფორმებზეც უნდა მოილაპა-
რაკოს. ზემოხსენებულ კომისიაში 19 წევრი
მარჯვენა მხრიდამ არიან ამორჩეულნი და
დანარჩენი თერთმეტი არიან მარცხენა (რეს-
პუბლიკური) მხრიდამ. აქედამ მკითხველს შე-
უძლია გამოიყენოს, რომ ამათგან შემოღე-
ბულ რეფორმებსა და გადაწყვეტილებებს,
უკველია, უფრო მონარხისული ხასიათი
ექნება, ვიდრემ რესპუბლიკური; მაგრამ
როგორც ამ უკანასნოლ ირკვლის ამბობის.

შეირთო და მარჯვენა მხარე ისე განზე აღარ
უყურებელ ახლა ერთმანეთს, როგორც ამას
წინათ. ამას გარდა მირჯვენა მხარე იმდენათ
დაბრძევებულიც არ არის, რომ ვერ ხედავ-
დეს — როგორი აეფორმები უნდა ახლა სა-
ურანგეთსა და როგორ აეფორმებს უარ-
ჰყოფს ხალხი. ამბობენ, ტიტასა და გერუოგას
ოუაიტჩე-პაკიეს, რომელიც ზემოხსენებუ-
ლი კომისიის ვიცე-პრეზიდენტია, (პრეზიდენ-
ტად ლარსი ამოარჩიეს), მალაპარაკება პერ-
სიათ ერთმანეთში, და ზაგიერთი საგნების
შესახებ დათანხმებულან კიდეცა ასე, რომ
ვაჭერთები დარწმუნებისა ამბობენ, რომ მარ-
ჯვენა მხარე ისეთს წინააღმდევობას აღარ
გაუწევს შემდეგში ტიტასა და რესპუბლიკის
მხარეს, როგორც დღიები უწერთაო.

თუმცა ერთის შხრით ამისთანა მშეო-
ლობის იმედი ისმის, მაგრამ მეორეს
შხრით ახლანდელს ვერსალის ნაციონალურს
კრებაში იცია ამბები ხდება, რომლითაც
ქადი დასანახია, რომ მარჯვენა და მარცხე-
ნა მხარეებს შუა უთანხმოება უარესად გაცხა-
ჩებულა და არა მოსპობილა: რადგანური
პარტიის (გამპეტას) ორგანი, გაზეთი «საფრან-
კეთის რესუბლიკა», პირ-და-პირ აცხადებს,
რომ ახლანდელი კრების პარტიებში ისეთი
უთანხმოება და განხეთქილება არისო, რომ
მ კრებას არცერთი განკარგულების მოხდენა
არ შეუძლია, და ამის გამო ეს გაზეთი ამ-
ტიკიცებს, რომ ეს კრება უნდა გაუქმდესო და
მის ნაცელად მეორე ახალი კრება უნდა ამი-
რჩიოს საფრანგეთის ხალხმან. ამ აზრს მოე-
ლი საფრანგეთის რესუბლიკელები თანაუ-
კრძნობენ ეხლა და იმის სისრულეში მოსა-
უკანათ მარცხენა მხარემ გამოსცა 150 დე-
კუტატისაგან ხელ-მოწერილი მანიფესტი, რო-
ელშიაც უჩჩევს ხალხს, რომ მან მოითხო-
ვოს ახლანდელი კრების დათხოენა და გამო-
ცხადოს ახალი კრების მომრჩევის სურვილი.
მ მანიფესტში მარცხენა მხრის დეკუტატები
(რესუბლიკელები) აცხადებნ, რომ ჩვენ
ასიც დაგვაყმაყოფილებს, თუ ახლანდელი კრე-

თაშილ-თაჭალათ იქნეა გაუქმდებლით, ხაგრამ ჩერეკი იმს ვეცხაბით, რომ სულ ერთიანთ დაითხურონ ისაო. ამ მანიფესტს, როგორც იწერებიან, ძალაუკ აუზელვებია ხალხი და განსაკუთრებით კრების მარჯვენა მხარე. უკველი მხრიდამ მარჯვენა მხრის დეპუტატები, თავის ამონტაჩეველებისაგან წიგნები მოსდისთ თურმე, რომელშიაც ისინი ტურისა და ჩემპიონატის მხრის თანაგრძნობას აცხადებენ და თვითონ იმათ ეუბნებიან, რომ თქვენ მხოლოდ მტერთან მოსარიგებელად ამოგირჩიეთ და არა საუზანებელში მმართებლობის დასაღვენათაო. ამ მოძრაობის გამოისობით, ერთს მარჯვენა მხრის დეპუტატს დეკემბრის 11-ს ნაციონალურ კრებაში წინადადება შეუტანია, რომ ახლანდელი ნაციონალური კრება, სანამ ნებულები არ გავლენ საფრანგეთიდამ, მანამ არ უნდა იქნეა გაუქმებულია. ნაციონალურ კრებაში ყოველი მხრიდამ მოდის თურმე თხოვენა და ქაღალდები, რომ ყველა ახლანდელ დეპუტატებს თავის ვადა გაუთავეჭათო და ამიტომ კრება უნდა გამოიიდო.

ერთი სიტყვით, ამგერარი ორ თანასწორ
ნაშილათ გაეკვა ახლანდელი ნაციონალური
კრებისა და ამგერარი განხეთქილება მარჯვენა
და მარცხნა მხარეებს შუა არ შეიძლება დიდ-
ხანს გარემოლდეს; კრების არ შეუძლია რო-
მელიმე განკარგულება, ან რამე რეფორმა
მოახდინოს, ერთის მხრით იმიცომ რომ უფ-
ლება არა აქვთ და შეორეს მხრით იმიტომ,
რომ რასაც კრების ერთი მხარე მოინდოვებს,
უკველად შეორე მხარე იმის წინააღმდეგი
იქნება. საქმე იქამდი მიეიდა, რომ ამას წინათ
ზოგიერთი პირები ურჩიათ ენ თურმა ტიტოს;

ჯარისა და ხალხის შემწეობით დაკეტე ახლან-
დელი კრებათ და ახალი ამორჩევები დანიშ-
ნერ, ერთი სიტყვით იმნაირი «coupr d'étais»
აუგვის 1851 წელს ნაპოლე-
ონმა მოახდინაო, მხოლოდ იმ განსხვავებით
რომ მაშინ დელმა რეკოლიუციამ დაღუპა
ააფრიანგეთით და ახლან დელი კი შეღავათს
ძისცემს იმას მონარქიულებისაგანაო. მაგრამ
ტიერი არ ეთანხმება ამ რჩევას და ამბობს,
რომ, თუ კრებას არ უნდებვარ, შე პრეზი-
დენტობას თავს დავანებებო. რეპსუბლიკუ-
რი დეპუტატები კი ურჩევენ, რომ პრეზი-
დენტობას არამცა და არამც თავი არ და-
ნებოს, თუ არ უნდა, რომ საფრანგეთში
კიდევ რეკოლიუცია მოხდეს.

ამ ნაირს გარემოებაშია ახლა საფრან-
გეთის პოლიტიკური მდგომარეობა და კაცმა
ირ იცის — რა მიმართულებას მიიღებს იქაუ-
რი დახლართული საქმეები?

ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ამას წინათაც გაცნობეთ ჩვენს მკითხველებს, რომ პერლანში შექრებილი იყენება სტრაისა და პრუსიის შტრით რამდენიმე პირნი, რომელთაც ახლანდელ მუშების მდგრადობაზე უნდა მოელაპარაკნათ და ამათს პატრიონებთან დამოკიდებულის თაობაზე ახალი კანონები გამოიყათ. უკანასკნელი გაზე-თებიდამ ვტყობულობთ, რომ ამ კონფერენ-ციას გაუთავებია თავის საქმე და, როგორც ამბობენ, ისეთი სახსრები მოუნახავს, რომ-ლის შემწეობითაც მუშებსა და იმათ პატრი-ონებს შეუ შემდეგში უთანხმობა უფრო იშვი-ათად მოხდება.

— ერთმა დეპუტატმა წინაღვება შეიტანა პრესიის პალატაში, რომლის ძალითაც თხოვლობს, რომ რადგანაც აღრე ცოლის შერთვისაგან და გათხოვებისაგან ხშირად ცუდი ცოლ-ქმრობა ჩნდებაო, ამის გამო კანონით დაფიქსიროვთ, რომ 20 წლის ნაკლებ კაცს ცოლის შერთვის უფლება არა ჰქონდესო და 19 წლის ნაკლებ ქალს გათხოვების უფლება.

ကျော်လွှာ

ამ უკანასკნელ დროს გაზეთებში სწერდნენ,
რომ საფრანგეთსა და იტალიას შეუარაც
უკმაყოფილება სუვერენიტეტი.

1525

—
Digitized by srujanika@gmail.com

აქაურის სასამართლოებში ხან და ხან ისე-
თი ხაჭეები სწარმოებენ, რომ დიდათ საინ-
ტერენი არიან და მე იმედი მაქვს, რომ
«დროების» მკიონელები არ დამემდურებიან,
თუ ათასში ერთხელ უაშპობ მათ იმ საქმე-
ისის შინაარსსა და ამით მიღაპურობ მათ.

ურალებას ლირს-შესან მუწეს ჟავეტის უფლება
თ შორის უფრო იმ საქმეებს, რომელიც
ენ შეგვეხბიან, ქართველს, ან რომლებ-
აც ქართველები ურევიან.

ნოემბრის 10-ს აქტურს სამოსამართლო პა-
ტატაში იყო განხილეთ აზნაურთ ზაალი ი-
ვი ღების საქმისა. ეს საქმე ოლქის სა-
მართლოდამ იყო გადმოტანილი ზაალი-
ვი ღების მოსარჩევეს ნიკოლაოზ
იფიანისაგან. ოლქის სასამართლომ
დუწყვიტა აზნაურთ ზურაბსა, აღეჭ-
ან დრეს და ილია ზაალი შვილ-
ა ყველი ხარისხის ჩამორთმევა და სამარის
უძერნიაში გაგზავნა. ამასთანავე ოლქის სა-
მართლომ გადასწყვიტა, რომ ხელმწიფისა-
ცის ეთხოვა ზაალი შვილთათვის
დაწყვეტილი საჯელის შემცირება და იმა-
ი ციხეში ჩასმა ერთი წლის ვადით. თუმცა
ითქმის ყველანი, ვისაც კი იცნობდნენ ზა-
ლი შვილები, ურჩევდნენ მათ, რომ არ
დეტანათ პალატაში, თუმცა ბევრნი არწმუ-
ნდნენ, რომ პალატა მოვიმატებთ საჯელ-
ო, მაგრამ, რადგანაც მათი მოსარჩევ ოლ-
ქის სასამართლოში მათს გამარჯვებას ითხოვ-
ა, ამიტომ დარჩა უქმაყოფილო ოლქის სა-
სამართლოს გადაწყვეტილებისა და გადიტა-
საქმე აპელაციის საჩივრით პალატაში.
საქმე მდეომარეობდა მასში, რომ ამ რამ-
ნისამე წლის წინეთ დორის აზიდის ნაჩიო-

ეს სიტყვები რომ გაიგონება, მიქაელებ და
ოსებ ყიფიან მა, როგორთუ უსიკ-
ილოთ არ შეიძლებათ, სიკედილს გვემუქ-
ებაიანო, ყელების დაჭრასაც! გამოაპარუნდნენ
მშინვე და მთავრობას მოსწერეს. შედგა გა-
ოძიება, მისცეს სამართალში ათივე ზა-
ლი შვილები და პროცესორმა შეაღ-
ინა იმათი ბრალდებითი აქტი (обвинитель-
ный актъ), რომლითაც ამტკიცებდა, რომ
აალი შვილები მა დაუშალეს ჩინოვნი-
ებს მთავრობის განკარგულების აღსრულე-
ა ისეთის მუქარითა და ისეთის წინააღმდე-
ობით, რომლისაგან მართლადაც დიდს გან-
ოცდელში იყვნენ ის ჩინოვნიკები, და ამი-
ორმ ითხოვდა მათს ციმბირში გაგზავნას.
ს საქმე განიხილა ოლქის სასამართლომ შარ-
იან მაისში გორჩს. მოსარჩევთ ზაალი
შვილები მა ამოირჩიეს ნიკოლაოზ

აფ იანი. მოსარჩევე ამტკიცებდა, რომ
ალიშვილები სულაც არ ემუქრებოდნენ ჩი-
ოვნიერსა, —იმას არ ამბობდნენ, რომ თქვენ
წარდა დაგჭრათ ყელებით და თქვენ უნდა
აგხოცოთთ, —მხოლოდ მაშინ დაგანებებთ,
ოცა ჩენ დაგჭრით ყელებსათ, ჩენ და-
ვხოცავთ. უსისხლოთ და უსიკვდილოთ არ
ეიძღვნებათ თუ იძახნენ, ამას იმ აზრით არ
ძახდნენ, რომ თქვენი სისხლი უნდა დაიღვა-
ოს და თძარი სისხლით აწია მოხვილა.

